Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2374

10.10.2024

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2024/2374

z 11. apríla 2024

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre výskum manažmentu letovej prevádzky jednotného európskeho neba 3 za rozpočtový rok 2022

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu spoločného podniku pre výskum manažmentu letovej prevádzky jednotného európskeho neba 3 za rozpočtový rok 2022,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre dopravu a cestovný ruch,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0094/2024),

A. keďže spoločný podnik pre výskum manažmentu letovej prevádzky jednotného európskeho neba (SESAR 3) (ďalej len „spoločný podnik“), so sídlom v Bruseli, bol zriadený v novembri 2021 v rámci programu Horizont Európa na obdobie do 31. decembra 2031 ([1]); keďže spoločný podnik SESAR 3 nahradil spoločný podnik SESAR, ktorý bol zriadený vo februári 2007 v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum na obdobie ôsmich rokov ([2]) (SESAR 1) a ktorý bol v júni 2014 predĺžený s cieľom pokračovať v prevádzke v rámci programu Horizont 2020 na obdobie do 31. decembra 2024 ([3]);

B. keďže spoločný podnik je verejno-súkromné partnerstvo pre rozvoj modernizovaného manažmentu letovej prevádzky v Európe a na urýchlenie realizácie digitálneho európskeho neba prostredníctvom výskumu a inovácií; keďže jeho zakladajúcimi členmi sú Únia zastúpená Komisiou, Európska organizácia pre bezpečnosť leteckej prevádzky (Eurocontrol) a viac než 50 organizácií zastupujúcich celý hodnotový reťazec letectva, od letísk, používateľov vzdušného priestoru všetkých kategórií, cez poskytovateľov leteckých navigačných služieb až po prevádzkovateľov bezpilotných lietadiel a poskytovateľov služieb, výrobný priemysel a vedeckú obec;

C. keďže v záujme zvýšenia transparentnosti by spoločný podnik mal vo svojej ročnej účtovnej závierke zverejňovať relevantné informácie týkajúce sa príspevkov členov na úrovni programu; keďže spoločný podnik by mal pre každý program, v rámci ktorého pôsobí, predložiť do konca roka všetky relevantné informácie podľa kategórie členov vrátane cieľových hodnôt právnych príspevkov stanovených pre príslušný program, objem prijatých príspevkov a objem právnych záväzkov; keďže spoločný podnik by mal naďalej zlepšovať transparentnosť;

Všeobecne

1. na základe konsolidovanej výročnej správy o činnosti ([4]) konštatuje, že program digitálne európske nebo sa začal v roku 2022 schválením viacročného pracovného programu a prvého dvojročného pracovného programu a vyhlásením prvých dvoch výziev v rámci programu Horizont Európa na 1. predbežný a priemyselný výskum a 2. urýchlená realizácia inovácií a ich uvádzanie na trh; konštatuje, že zo 127 prijatých návrhov projektov bolo vybratých 48, čo predstavuje celkové investície vo výške 350 miliónov EUR;

2. víta príspevok spoločného podniku k reakcii na nezákonnú a neodôvodnenú ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine, keďže boli zasiahnuté niektoré dopravné toky, čo si vyžadovalo prispôsobenie činností riadenia letovej prevádzky spoločného podniku, čo viedlo k zvýšenej potrebe riadiacich letovej prevádzky;

([1]) Nariadenie Rady (EÚ) 2021/2085 z 19. novembra 2021, ktorým sa zriaďujú spoločné podniky v rámci programu Horizont Európa a zrušujú nariadenia (ES) č. 219/2007, (EÚ) č. 557/2014, (EÚ) č. 558/2014, (EÚ) č. 559/2014, (EÚ) č. 560/2014, (EÚ) č. 561/2014 a (EÚ) č. 642/2014 (Ú. v. EÚ L 427, 30.11.2021, s. 17).

([2]) Nariadenie Rady (ES) č. 219/2007 z 27. februára 2007 o založení spoločného podniku na vývoj novej generácie európskeho systému riadenia letovej prevádzky (SESAR) (Ú. v. EÚ L 64, 2.3.2007, s. 1).

([3]) Nariadenie Rady (EÚ) č. 721/2014 zo 16. júna 2014, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 219/2007 o založení spoločného podniku na vývoj novej generácie európskeho systému riadenia letovej prevádzky (SESAR), pokiaľ ide o predĺženie existencie spoločného podniku do roku 2024 (Ú. v. EÚ L 192, 1.7.2014, s. 1).

([4]) https://www.sesarju.eu/node/4509.

3. konštatuje, že v roku 2022 spoločný podnik dosiahol pokrok pri dokončovaní výskumných a inovačných činností v rámci programu SESAR 2020 a zároveň umožnil, aby sa nové partnerstvo spoločného podniku SESAR 3 stalo plne funkčným a aby sa spustil program v oblasti výskumu a inovácií digitálne európske nebo;

4. okrem toho konštatuje, že rozvíjané činnosti významne prispievajú k strategickým prioritám a iniciatívam Európskej komisie, konkrétne k iniciatívam jednotné európske nebo, Európska zelená dohoda a Európa pripravená na digitálny vek;

Rozpočtové a finančné riadenie

5. víta príspevok spoločného podniku k reakcii na nezákonnú a neodôvodnenú ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine, keďže boli zasiahnuté niektoré dopravné toky, čo si vyžadovalo prepracovanie činností ATC, čo viedlo k zvýšenej potrebe ATCO;

6. konštatuje, že dostupný rozpočet ([5]) na rok 2022 bol 146,9 milióna EUR v platobných rozpočtových prostriedkoch (69,9 milióna EUR v roku 2021) a 158,8 milióna EUR vo viazaných rozpočtových prostriedkoch (34,8 milióna EUR v roku 2021);

7. konštatuje, že zmeny vo výške rozpočtu spoločného podniku vo veľkej miere závisia od fázy vykonávania viacročných programov v oblasti výskumu a inovácií; konštatuje, že v roku 2022 začal spoločný podnik s realizáciou programu Horizont Európa, preto rozpočet na rok 2022 zahŕňa rozpočet na záväzky pre prvé výzvy programu Horizont Európa plánované na rok 2022 a rozpočet na platby súvisiace s platbami v rámci predbežného financovania;

8. konštatuje, že správna rada spoločného podniku prijala rozpočet na rok 2022 v decembri 2021 a že týmto rozhodnutím boli schválené niektoré prechodné prvky týkajúce sa ročného pracovného programu, rozpočtu, plánu pracovných miest a plánu verejného obstarávania spoločného podniku na roky 2021 a 2022; konštatuje, že rozpočet na rok 2022 bol dvakrát zmenený v októbri 2022 a následne tretíkrát v decembri 2022 ([6]);

9. na základe správy Dvora audítorov konštatuje, že v ročnej účtovnej závierke spoločného podniku za rok 2022 sa sumy príspevkov vykázané podľa jednotlivých kategórií členov (Únia, súkromní členovia a Eurocontrol) navzájom výrazne líšia; konštatuje, že dôvodom je, že hotovostné príspevky Únie sa potvrdzujú a vykazujú, keď sú spoločnému podniku vyplatené na začiatku realizácie projektu, ale nepeňažné príspevky členov sa vykazujú až po potvrdení vzniknutých nákladov a vykázaných na realizáciu projektu;

10. konštatuje, že rozdiel medzi zaúčtovanými sumami hotovostných príspevkov na jednej strane a nepeňažnými príspevkami na druhej strane by sa mal riešiť poskytnutím informácií o právnych záväzkoch členov spoločného podniku na konci roku, pokiaľ ide o podpísané dohody o grante a zmluvy;

11. konštatuje, že pokiaľ ide o vykonávanie programu Horizont 2020, spoločný podnik sa na konci roka 2022 v plnej miere zaviazal vyčleniť maximálny operačný príspevok EÚ vo výške 555,8 milióna EUR na podpísané dohody o grante a zmluvy v rámci programu a že z tejto viazanej sumy sa má v nasledujúcich rokoch vyplatiť na projekty a zmluvy, ktoré sa ešte majú dokončiť, približne 65,7 milióna EUR (resp. 11,8 %); okrem toho konštatuje, že súkromní členovia sa právne zaviazali poskytnúť celé nepeňažné príspevky vo výške 280 miliónov EUR, stanovené v dohode o členstve priemyselného odvetvia, a že z tejto sumy členovia odvetvia vykázali 278,5 miliónov EUR (resp. 99,5 %) na konci roka 2022; okrem toho konštatuje, že Eurocontrol v plnej miere vyčlenil operačné príspevky v cieľovej hodnote 467 miliónov EUR, ktoré sú vymedzené v dvojstrannej dohode, a že z tejto sumy vykázal na konci roka 2022 313,6 milióna EUR (resp. 67 % cieľovej hodnoty);

12. konštatuje, že pokiaľ ide o činnosti programu Horizont 2020, spoločný podnik nedostal žiadne nové operačné viazané rozpočtové prostriedky, pretože svoju poslednú výzvu na predkladanie návrhov dokončil do konca roka 2020; konštatuje, že miera plnenia operačného rozpočtu spoločného podniku na rok 2022 bola výrazne nižšia ako v predchádzajúcich rokoch (54 % v roku 2022 a 93 % v roku 2021) v dôsledku rastúcich nákladov a problémov s dodávkami, ktorým príjemcovia čelia v dôsledku krízy spôsobenej pandémiou ochorenia COVID-19 a útočnej vojny proti Ukrajine; konštatuje preto, že trvanie väčšiny projektov programu Horizont 2020 sa preto muselo predĺžiť a konečné platby sa museli odložiť na rok 2023;

([5]) Tento rozpočet zahŕňa nepoužité rozpočtové prostriedky z predchádzajúcich rokov, opätovne zahrnuté do rozpočtu na rok 2022, pripísané príjmy a prostriedky prerozdelené na ďalší rok.

([6]) Konsolidovaná výročná správa o činnosti (s. 59).

13. konštatuje, že rozpočtové prostriedky programu Horizont Európa na rok 2022 boli plne implementované v prípade prvých dvoch výziev vyhlásených v apríli 2022; konštatuje, že Komisia poskytla hotovostný príspevok vo výške 83,5 milióna EUR na vykonávanie týchto projektov v roku 2022; konštatuje však, že keďže fáza hodnotenia nebola dokončená do konca roka, hotovostné príspevky by sa mohli použiť až v prvom polroku 2023, keď sa podpíšu dohody o grante, a môžu sa uskutočniť súvisiace platby v rámci predbežného financovania;

14. víta skutočnosť, že spoločný podnik naďalej riadil 71 projektov v oblasti prieskumného, priemyselného a validačného výskumu s 300 rôznymi príjemcami, z ktorých takmer 20 % tvoria MSP, 17 % inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a 9 % výskumné organizácie; pripomína, že spoločný podnik vytvára nové príležitosti pre MSP;

15. konštatuje, že v roku 2022 spoločný podnik pokračoval v posilňovaní svojho partnerstva s Agentúrou Európskej únie pre bezpečnosť letectva (EASA) s cieľom podporiť spoluprácu s ňou v rámci dohody o úrovni poskytovaných služieb (SLA) a poveriť agentúru EASA poskytovaním služieb v oblasti ATM alebo leteckých navigačných služieb vrátane vykonávania jednotného európskeho neba; zdôrazňuje význam ďalšieho rozvoja jednotného európskeho neba;

16. konštatuje prebytok za rok 2022 vo výške 107,2 milióna EUR spôsobený neskorým prijatím jednotného základného aktu;

17. zdôrazňuje význam spoločného podniku pri dobudovaní digitálneho európskeho neba, ktorého výsledkom je 48 vybraných projektov vrátane spustenia piatich demonštračných projektov digitálneho neba s celkovou investíciou 350 miliónov EUR; víta úzky dialóg medzi spoločným podnikom a Európskou obrannou agentúrou (EDA) o vojenských otázkach a príspevkoch do programu Digitálne európske nebo, ktorý prebieha od roku 2011; konštatuje, že EDA v súčasnosti slúži ako hlavné rozhranie medzi programom Digitálne európske nebo na jednej strane a vojenským letectvom a ATM na strane druhej a je zodpovedná za koordináciu vojenských stanovísk, pokiaľ ide o Jednotné európske nebo a SESAR;

Systémy riadenia a kontroly

18. konštatuje, že pokiaľ ide o výdavky v rámci programu Horizont 2020 a programu Horizont Európa, útvar GR RTD Komisie pre spoločný audit vykonal *ex post* audity; konštatuje, že pokiaľ ide o výdavky v rámci programu Horizont 2020 (zúčtovanie a záverečné platby), spoločný podnik vykázal reprezentatívnu chybovosť vo výške 2,4 % a zvyškovú chybovosť vo výške 1,8 % ([7]); konštatuje, že v prípade programu Horizont Európa sa ešte musia vykonať *ex post* audity, keďže prvé priebežné platby sa očakávajú až v roku 2024;

19. konštatuje, že s cieľom posúdiť kontroly operačných platieb v spoločnom podniku Dvor audítorov na úrovni konečných prijímateľov vykonal audit náhodne vybratej vzorky platieb z programu Horizont 2020 uhradených v roku 2022 ([8]); ďalej konštatuje, že Dvor audítorov nezistil závažné vyčísliteľné chyby u prijímateľov zo spoločného podniku, ktorí boli zaradení do vzorky; konštatuje však, že v jednom prípade Dvor audítorov vykázal systémový problém vyplývajúci z neoprávnených nákladov vykázaných prijímateľom v súvislosti s nepovinnými osvedčeniami o finančnom výkaze, ktoré sa týkali priebežných finančných výkazov;

20. konštatuje, že podľa Dvora audítorov polovici spoločného podniku vrátane spoločného podniku SESAR 3 chýbal štruktúrovaný prístup k *ex ante* kontrolám grantov v rámci programu Horizont 2020 založený na riziku;

21. pripomína, že podľa článku 21 rozpočtových pravidiel spoločných podnikov je účelom *ex ante* kontrol predchádzať chybám a nezrovnalostiam pred schválením operácií a zmierňovať riziká nesplnenia cieľov;

22. konštatuje, že pokiaľ ide o spoločný podnik SESAR, na základe preskúmania internej dokumentácie a rozhovorov so zamestnancami spoločného podniku Dvor audítorov zistil, že na konci roka 2022 v prístupe spoločného podniku k monitorovaniu rizík sa brali do úvahy len prijímatelia, ktorí boli kontrolovaní *ex post*, najmä hlavní prijímatelia; konštatuje, že potenciálne rizikoví prijímatelia, ktorí nikdy neboli predmetom *ex post* auditu, a noví prijímatelia boli preto vylúčení z posúdenia rizika;

([7]) Konsolidovaná výročná správa o činnosti, kapitola 4.1.1.2.3.

([8]) Pokiaľ ide o grantové platobné transakcie testované u prijímateľov, prahová hodnota pre nahlásenie vyčísliteľných chýb je 1 % kontrolovaných nákladov.

23. okrem toho konštatuje, že spoločný podnik nevykonal posúdenie rizika na úrovni projektu;

24. vyzýva spoločný podnik, aby posilnil svoj prístup monitorovania rizík k *ex ante* kontrolám s cieľom identifikovať potenciálnych rizikových prijímateľov, ktorí v súčasnosti nie sú zahrnutí do posudzovaného súboru (napr. prijímatelia, ktorí nikdy neboli predmetom *ex post* auditu, a noví prijímatelia), a odhaliť rizikové projekty;

25. vyzýva spoločný podnik, aby riešil nedostatky pri používaní posilneného monitorovacieho nástroja ([9]); v tejto súvislosti pripomína, že uvedený nástroj je navrhnutý tak, aby pomohol pri zameriavaní *ex ante* kontrol najvýznamnejších rizík posudzovaných na úrovni projektu alebo prijímateľov a umožnil úradníkovi kedykoľvek počas realizácie projektu zaznamenať identifikované významné riziká a sledovať príslušné monitorovanie a opatrenia na zmiernenie rizík;

26. konštatuje, že v záujme účinného a efektívneho využívania nástroja by úradníci mali vymedziť relevantný a dosiahnuteľný termín (dátum splatnosti) pre cielené dokončenie posilneného monitorovacieho opatrenia; konštatuje však, že v prípade spoločného podniku nebola kontrola po uplynutí stanoveného termínu posilnená, obnovená ani ukončená a že úradník po vykonaní kontrolných opatrení opätovne neposúdil úroveň rizika;

27. súhlasí s Dvorom audítorov, že spoločný podnik by mal zabezpečiť, aby všetky posilnené monitorovacie opatrenia sprevádzali osobitné kontrolné opatrenia zamerané na identifikované riziká a aby sa na ne nadviazalo vo vopred stanovenom termíne;

28. konštatuje, že v súlade s posúdením Dvora audítorov sa v rámci programu Horizont Európa zvýšil význam spoločných podnikov pri uplatňovaní ich špecifického prístupu k riadeniu grantov založeného na riziku;

29. zdôrazňuje, že štruktúra prijímateľov alebo projektov spoločného podniku sa v rámci programu Horizont Európa výrazne mení, ide napr. o zvýšený počet MSP, novoprichádzajúcich subjektov a väčších konzorcií, ako aj o požiadavku používať na činnosti programu Horizont Európa len otvorené výberové konania, v dôsledku čoho rizikové faktory identifikované v predchádzajúcich programoch už nemusia byť relevantné a môžu sa objaviť nové rizikové faktory;

30. súhlasí s Dvorom audítorov, že tieto zmeny zdôrazňujú význam toho, aby spoločný podnik zaviedol alebo prispôsobil svoj špecifický prístup k riadeniu grantov založený na riziku;

31. víta záväzok spoločného podniku zaoberať sa novými rizikovými faktormi vyplývajúcimi z rámca programu Horizont Európa a prispôsobiť svoj nový prístup založený na rizikách *ex ante* kontrolám, ako aj zaviesť nové nástroje založené na rizikách na posudzovanie rizík na úrovni projektu a nových účastníkov; vyzýva spoločný podnik, aby poskytol informácie o týchto činnostiach vo svojej výročnej správe o činnosti za rok 2023;

Verejné obstarávanie a zamestnanci

32. konštatuje, že spoločný podnik sa v dôsledku zintenzívňovania svojich činností zameral na riadenie existujúcich zmlúv, na ktoré sa vzťahujú operačné rozpočtové prostriedky, a na výber poskytovateľov špecifických služieb riadenia programov, v dôsledku čoho sa spoločný podnik rozhodol presunúť orientačné termíny niektorých postupov prevádzkového verejného obstarávania na prvý štvrťrok 2023;

33. konštatuje, že spoločný podnik schválil plán pracovných miest na rok 2022, ktorý umožňuje 37 dočasných zamestnancov, jedného zmluvného zamestnanca a dvoch vyslaných národných expertov, ako sa stanovuje v ročnom všeobecnom rozpočte Európskej únie pre Európsku komisiu;

([9]) V súlade s oddielom 3.2.2 o posilnenom monitorovaní v usmernení CIC (Spoločné realizačné centrum pri GR Komisie pre výskum a technický rozvoj) k *ex ante* kontrolám programu Horizont 2020 nástroj posilneného monitorovania podporuje úradníkov zaoberajúcich sa grantmi (projektových, finančných a právnych úradníkov) pri vykonávaní posúdenia rizík na úrovni projektu alebo prijímateľov.

34. konštatuje, že účinné prideľovanie zamestnancov zostalo v roku 2022 pre spoločný podnik prioritou a že úsilie sa okrem zabezpečenia čo najhospodárnejšieho, najúčinnejšieho a najefektívnejšieho využitia pridelených zamestnancov zameriavalo na profesionálny a kariérny rozvoj týchto zamestnancov;

35. konštatuje, že miera voľných pracovných miest predstavovala na konci roka 2022 8,1 %; na základe konsolidovanej výročnej správy o činnosti konštatuje, že keďže plán stavu zamestnancov spoločného podniku zahŕňa len 37 miest dočasných zamestnancov, každý odchod dočasného zamestnanca zvyšuje príslušnú mieru voľných pracovných miest o 2,7 %;

36. konštatuje, že vykonávanie modulu informačného systému Sysper Job sa začalo v roku 2022; na základe konsolidovanej výročnej správy o činnosti konštatuje, že spoločný podnik dokončí systém riadenia ľudských zdrojov Sysper v roku 2023;

37. konštatuje, že pokiaľ ide o rodovú a geografickú vyváženosť, spoločný podnik sa naďalej usiluje o zabezpečenie toho, aby jeho celková vyváženosť zostala stabilná, pričom konštatuje, že na konci roka 2022 bolo medzi 37 zamestnancami zastúpených 59 % žien a 41 % mužov a 15 národností;

Kontrola prijatia opatrení na základe pripomienok z predchádzajúcich rokov

38. konštatuje, že „pripomienky“ v osobitných výročných správach spoločných podnikov v skutočnosti „nie sú časovo vymedzenými odporúčaniami“ Dvora audítorov; konštatuje, že Dvor audítorov každoročne tieto pripomienky kontroluje a posudzuje ich stav ako „otvorené“ alebo „uzavreté“;

39. víta skutočnosť, že spoločný podnik prijal nápravné opatrenia v reakcii na pripomienku Dvora audítorov vydanú v roku 2021.